

14.11.23

9-А клас

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Кирило – Мефодіївське братство.

Мета: ознайомити учнів з процесом розвитку національної ідеї в суспільно – політичному русі України першої половини ХІХ ст., діяльністю першої української політичної нелегальної організації – Кирило – Мефодіївського братства, показати діяльність Т. Шевченка як суспільно – політичного діяча , проаналізувати програмні документи братства, розкрити значення діяльності кирило – мефодіївців у розвитку українського національного руху; виховувати повагу до людей, що були носіями національної ідеї в суспільно – політичному русі.

Актуалізація опорних знань

Евристична бесіда

- Що означає поняття українське національне відродження?
- Який рух ми називаємо національно-визвольним?
- Що вам відомо про діяльність В. Каразіна, В. Капніста?
- Яку роль відіграв І. Котляревський у процесі національного відродження?

Мотивація навчальної діяльності

На сьогоднішньому уроці ми більш детально поговоримо саме про український національний рух на Україні. Але національно – визвольний рух кожного народу не можливий без духовної основи, якою є національна ідея .

Вивчення нового матеріалу

Робота з термінами й поняттями (запишіть)

Українська національна ідея – це усвідомлення самими українцями себе, як окремого народу з власною історією, своїми політичними, економічними і культурними запитамі , власним поглядом на майбутнє України.

Національна ідея українців у ХІХ ст. не могла співпадати з національною ідеєю росіян, австрійців чи поляків - надто різними було їхнє становище , історичне минуле і уявлення про майбутнє. Ця ідея пройшла довгий шлях формування – від

думок і переконань окремих людей до масового її сприйняття широким народним загалом.

Великий внесок у розвиток національної ідеї зробило Кирило – Мефодіївське братство.

Вищим досягненням українського національно – визвольного руху першої половини XIX ст. була організація і діяльність цього братства . Ця національна патріотична організація виросла на традиціях українського суспільно-політичного руху попередніх поколінь і відкрила новий етап у боротьбі українського народу за своє національне і соціальне визволення.

На початку 1840-х рр. студенти і викладачі Київського університету організували таємний гурток « Київська молодь» , що поставив перед собою завдання національного відродження та пропаганди серед поміщиків необхідності звільнити селян від кріпацької залежності. Проте вийти за межі гуртка у пропагандистській діяльності члени « Київської молоді» не наважилися. Гурток припинила своє існування. А його найактивніші діячі – Василь Белозерський, Микола Гулак, Микола Костомаров - залучивши ще кількох гуртківців , створили на весні 1846 року першу нелегальну політичну організацію Кирило – Мефодіївське братство . Братство було назване на честь відомих слов'янських просвітителів Кирила і Мефодія.

Члени братства мали спеціальні знаки – персні (каблучки) або ікона із зображенням цих святих .

До складу братства увійшло 12 чоловік. Ще близько 100 підтримували з братством активні зв'язки.

3 березня 1847 року студент Київського університету Олексій Петров доніс царським властям про це таємне товариство, яке він випадково виявив. Поліція зразу ж арештувала провідних членів цієї групи й доставила їх до Петербургу.

У результаті посилених допитів власті дізналися про існування Кирило – Мефодіївського товариства – першої в Україні організації політичного спрямування.

Діяльність кирило - мефодіївців

- Проводили пропагандистську діяльність.
- Створювали в селах школи для народу.
- Розробляли проекти запровадження в Україні мережі початкових навчальних закладів.
- Складали шкільні підручники.
- Видавали книги та журнали.
- Збирали кошти на культурні потреби, на видання популярних книжок.

Запишіть учасників товариства

До групи входили молоді представники української інтелігенції на чолі з :

- Микола Костомаров – історик , професор Київського університету;
- Василь Білозерський – полтавський учитель;
- Микола Гулак – дослідник історії права.

Згодом до них приєдналися :

Пантелеймон Куліш – письменник;

- Панас Маркович – етнограф і фольклорист;
- Іван Посяда – педагог;
- Георгій Андрузький – поет і публіцист;
- Микола Савич – педагог і журналіст;
- Олександр Навроцький – поет – перекладач;
- Олександр Тулуб – педагог;
- Дмитро Пильчиков – педагог;
- Тарас Шевченко – поет і художник.

Кирило-Мефодіївське братство

М. Костомаров

помірковані
братчики

П. Куліш

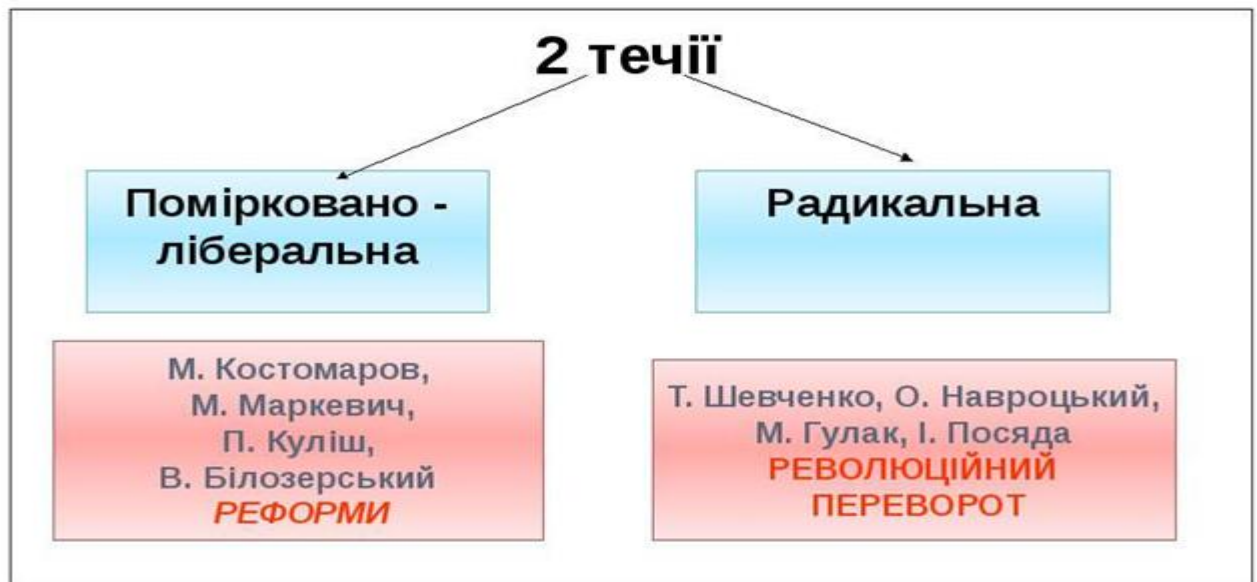
Т. Шевченко

радикали

М. Гулак

Течії серед кирило - мефодіївців

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqgJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Робота з таблицею

Основні програмні документи положення організації Кирило – Мефодіївського товариства сформульовані у « **Книзі буття українського народу**» і « **Статуті слов'янського братства Святих Кирила і Мефодія**».

Заповніть таблицю

« Книга буття українського народу», або « Закон Божий»	« Статут слов'янського братства св. Кирила і Мефодія»
<ul style="list-style-type: none"> - Складається з 109 статей релігійно – повчального характеру; - Показані основні події світової історії з найдавніших часів до середини XIX ст.(про визвольну боротьбу українського козацтва і розвиток деспотичного самодержавства в Росії, французьку революцію , виступи декабристів, розділи Речі Посполитої та ін.) ; - Український народ був охарактеризований як демократичний , історичне покликання якого полягає в тому щоб підняти інших слов'ян на боротьбу за національне звільнення і створити федерацію вільних слов'янських народів; - Вказувалося на необхідність ліквідації кріпосного права і самодержавства;	<p>Статут складався з двох частин :</p> <p><i>I. « Головні ідеї» :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - необхідність об'єднання слов'янських народів в одну федеративну державу, в якій на принципах добровільності і виборності кожний народ зберігав би свою волю і самостійність; - місто Київ – столиця федерації, де збирався б спільний Сейм (один раз на чотири роки); - досягнення Україною державної незалежності з демократичним ладом зразком США або Французької республіки; - кожна слов'янська держава має представляти в цій федерації штат або поділялася б на декілька штатів; <p>Для захисту федерації від зовнішніх ворогів передбачалося мати невелику регулярну армію;</p> <ul style="list-style-type: none"> - кожний штат , крім того , мав би свої збройні сили. <p><i>II. « Головні правила» (їх 11) :</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> - Задача братства – перебудова суспільства на принципах християнства, поступове поширення створеного християнського порядку на увесь світ. 	<ul style="list-style-type: none"> - визначалися організаційні принципи діяльності товариства, статутні права та обов’язки його членів; <p>Указувалися цілі ,<i>головна</i> – поширення ідей товариства шляхом виховання юнацтва, використовуючи при цьому вплив літератури.</p>
--	---

Історичне значення

- Це була перша політична організація української інтелігенції.
- Поява та діяльність товариства стала початком переходу від культурницького до політичного етапу боротьби за національний розвиток України.
- Кирило-мефодіївці зробили значний внесок у розвиток української національної ідеї.
-

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Закінчити речення

- Була створена перша...
- Покладено початок організаційному об’єднанню....
- Відбувся перехід від дворянського-шляхетського і культурно-просвітницького руху до...
- Саме від Кирило - Мефодіївського братства веде свою історію...
- Вперше сформульовано українську національну ідею...

- Національний рух визначив свою мету і завдання...
- Активізувалася ідея федералізму ...
- Вплив на діяльність братства творчості Т.Г.Шевченка...
- Розвиток ідей та використання уроків діяльності Кирило-Мефодіївського братства за часів створення...

Перегляньте відео: https://youtu.be/Kb0vTE9LWcU?si=x_ft8zmc8Cx_4hU3

Домашнє завдання:

1. Прочитати § 5 (3-4 пункти).
2. Запишіть учасників, програмні документи, значення Кирило-Мефодіївського братства.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу

nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!